Vragen begroting 2027

Fractie	Blz	paragraaf	Vraag	Antwoord
Samen D'ran	27, bovenste blok tekst		Vanaf 1 januari 2027 is het op basis van de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg' verplicht om regionaal samen te werken op het gebied van jeugd in een gemeenschappelijke regeling. Wat is de stand van zaken en wat zijn hiervan de financiële gevolgen voor de gemeente?	*Regionaal wordt hard gewerkt aan het oprichten van een nieuwe gemeenschappelijke regeling (Gr) in de vorm van een bedrijfsvoeringsorganisatie. Wij verwachten u concept Gr eind dit jaar voor te kunnen leggen voor de zienswijzeprocedure. Hierin worden ook de financiële gevolgen aangegeven. Omdat een Gr moet voldoen aan de vereisten van het BBV (Besluit begroten en verantwoorden) en een eigen directeur moet hebben, zullen er extra kosten zijn ten opzichte van de huidige samenwerking. Ook zullen er inrichtings- en ontvlechtingskosten zijn.*
Samen D'ran	81, onder aan		We onderzoeken de kostendekkendheid van al onze leges. Uit de tabellen blijkt dat deze niet kostendekkend zijn. Is een voorstel te verwachten waarin een verhoging van de leges?	*Dit is afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek. Als inderdaad blijkt dat de leges niet kostendekkend zijn kunt u een voorstel tot aanpassing van de leges verwachten.*
Samen D'ran	104, boven aan		9 leegstaande panden. Welke panden zijn dit en wat zijn de plannen voor deze panden (verkoop, inzetten als woonruimte???)?	*Clubgebouw Postduiven, Burgemeester van Welie in Borculo, wordt gesloopt.* *Olleke Bolleke, Heer Rudolfstraat in Borculo* *Schoolgebouw Graaf Wichmanstraat in Borculo* *Schoolgebouw Herenlaan 2 in Borculo (Leo-Stichting)* *Schoolgebouw Beukenlaan in Borculo (op dit moment ISK; wordt openbare school)* *Schoolgebouw Lariksweg in Eibergen (wordt woningbouw)* *Schoolgebouw Haardijk in Noordijk* *Clubgebouw Postduiven, Moeshof in Neede* *Schoolgebouw Assink, Julianastraat in Neede* *Schoolgebouw Bosstraat, in Neede (per 1 okt)*

				Voor al deze panden worden er vanuit verschillende disciplines op het gebied van onderwijshuisvesting, wonen en dorpsbelangen gekeken naar (tijdelijke) invulling en/of mogelijkheden.
Samen D'ran	8		*"Daarbij zien we grote uitdagingen zoals netcongestie, wateropgaven en capaciteitsvraagstukken"* ➔ Betreft het ook capaciteit tav ambtenaren? Hoe is de gemeente voorbereid op onverwacht meer aanvragen?	*Het betreft hier niet de personele capaciteit van de gemeente. Uit de vraag wordt niet duidelijk wat met "onverwacht meer aanvragen" wordt bedoeld.*
Samen D'ran	8		*"Tachtig procent van alle bruggen, viaducten en wegen in Nederland is in beheer van gemeenten. Veel van deze infrastructuur dateert uit de jaren 60 en 70 en is aan vervanging toe. Er komen hiervoor vanuit het Rijk geen extra middelen. Gemeenten moeten zelf (met beperkte middelen en keuzes) de infrastructuur veilig houden."* ➔ Welke plan heeft Berkelland hier voor?	*Jaarlijks vindt onderhoud aan civiele kunstwerken plaats dat wordt geprioriteerd op basis van de resultaten van regelmatige inspecties. De rapportage van de meest recente inspectieronde (zomer 2026) geeft de onderhoudsinspanningen voor de periode 2026-2030 weer en is leidraad voor de programmering. Op dit moment voorziet de begroting in een structureel exploitatiebudget van € 334.400 voor het onderhoud aan civiele kunstwerken.* *Op dit moment is er geen actueel beheerplan. In 2027 leggen we een beheerplan aan u voor dat voor de komende tien jaar inzage geeft in zowel de onderhouds- als de vervangingsopgave.*
Samen D'ran	9		*Gebiedsgericht werken.* ➔ Is er voldoende budget om voor de resterende dorpen die nog geen dorpendeal hebben dat ook te organiseren? Voor Haarlo, Noordijk, Rietmolen, Geesteren.	*Voor Noordijk is budget gereserveerd en beschikbaar voor de ontwikkeling van een dorpendeal. Voor Haarlo, Rietmolen en Geesteren (en de grote kernen) is op dit moment nog geen specifiek dorpendealbudget gereserveerd. Of en welke aanvullende middelen in de toekomst nodig zijn, hangt af van de opgaven en ondersteuningsbehoefte die samen met de betreffende dorpen worden vastgesteld. Tegelijkertijd is een dorpendeal niet het enige instrument binnen gebiedsgericht werken. Per dorp kijken we eerst naar de opgaven, ambities en ondersteuningsbehoefte die er zijn. Op basis daarvan bepalen we samen met inwoners en betrokken partijen welke aanpak het meest passend is. Een dorpendeal kan daarbij een geschikt instrument zijn, maar soms volstaat een kleinere ondersteuning, bijvoorbeeld voor het opstellen of actualiseren van een dorpsplan in samenwerking met de Vereniging Dorpen en Kleine Kernen. Afhankelijk van de vraag*

				kunnen ook andere vormen van (externe) ondersteuning of financiering beter aansluiten. *De voorbereiding van een dorpendeal vraagt een intensieve samenwerking tussen dorp, gemeente en provincie. Daarom maken we hierin bewuste keuzes en wegen we zorgvuldig af waar inzet van tijd, capaciteit en middelen het meest passend is. Daarbij kan een dorpendeal een mogelijkheid zijn, maar ook andere vormen van ondersteuning.*
Samen D'ran	11		*"Vanaf 2028 zullen we opnieuw middelen moeten vrijmaken in de (meerjaren) begroting, willen we ons afgesproken kwaliteitsniveau 'laag' kunnen waarborgen."* ➔ Wat zijn de concrete gevolgen op korte en lange termijn als we er voor kiezen om een nog minder kwaliteitsniveau te accepteren? Slechter dus dan we de laatste decennia gewend waren. En vergelijkbaar met omringende landen. Gevolgen voor gevaarlijke omstandigheden, maar ook financieel voor in stand houden van een veel lager kwaliteitsniveau? Kunnen we dan mogelijk toe met het huidige budget?	*Onderhouden op het kwaliteitsniveau 'zeer laag (D)' in plaats van 'laag' (C) betekent dat noodzakelijk onderhoud (deels) niet wordt uitgevoerd. Dat resulteert (op de korte termijn) in verder oplopende onderhoudsachterstanden, die (als die niet wordt ingelopen) zorgt voor kapitaalvernietiging en fors hoge(re) herstelkosten op de langere termijn.* *Kiezen voor kwaliteitsniveau 'zeer laag' brengt bovendien conflicten met de plichten binnen de Wegenwet en de BBV. Gevaar voor personen of zaken als gevolg van niet onderhouden of niet vervangen kan leiden tot risicoaansprakelijkheid voor de gemeente als wegbeheerder.* *Concreet is het in het wegenbeleidsplan genoemde bedrag (3,5 mln) voor de onderhoudsbehoefte bij kwaliteitsniveau 'laag' een ondergrens.*
Samen D'ran	12		*Van afval naar grondstoffen.* ➔ Hoe komt het dat we tov 2025 in 2026, 2027 en de jaren daarna ca € 7 ton overhouden op het programma 'We werken een nieuw grondstoffenplan uit'?	*In de tabel bij activiteit 'We werken een nieuw grondstoffenplan uit' zit de overhead en btw-compensatiefonds niet meegenomen. Dit staat wel opgevoerd bij de tabel onder paragraaf lokale heffingen. Dit houdt in dat we geen financiële middelen overhouden op deze activiteit.*

Samen D'ran	13		"*De raad heeft bij vaststelling van de Nota Grondbeleid een krediet beschikbaar gesteld van maximaal € 2 miljoen om het college in staat te stellen tot strategische grondaankopen over te gaan wanneer daadkrachtig handelen gewenst is".* ➔ Graag krijgen we een update over deze actie. Wanneer kan naar verwachting een plan bekend gemaakt worden en hoeveel woningen betreft dat ongeveer?	*Naar verwachting kunnen we u daarover in de eerste helft van 2027 nader informeren.*
Samen D'ran	15		*"Daarom vernieuwen en optimaliseren we voor 'Wonen' ons beleid en onze koers voor Berkelland."* ➔ Wanneer kan dit beleid verwacht worden? ➔ Is er voldoende budget om ook op Familiewoningen te anticiperen?	*We passen ons beleid aan als veranderingen van wettelijke kaders daar om vragen. Mochten er lokaal redenen zijn voor beleidswijzigingen naar aanleiding van het raadsakkoord, dan geven we dat aan in het collegeprogramma. Tot slot kunnen in de toekomst beleidswijzigingen nodig zijn als het nieuwe behoefteonderzoek daartoe aanleiding geeft.* *Als met 'familiewoningen' wordt bedoeld dat een extra woning voor ouders of kinderen op het eigen erf vergunningsvrij wordt naar verwachting per 1 januari 2027 met het Besluit versterking regie volkshuisvesting, dan leidt dit niet direct tot een gemeentelijke investeringsopgave voor de realisatie van woningen. Wel kan sprake zijn van beperkte uitvoeringskosten voor toetsing, waar nodig actualisering van het beleid en werkprocessen en communicatie. De financiële gevolgen worden vooralsnog beperkt geacht, waarvoor voldoende budget beschikbaar is.*
Samen D'ran	16		*Goede dienstverlening rondom Wonen. De begroting 2027 laat een resultaat zien van € 1,2mio.* Dit levert genoeg op om evt extra capaciteit aan te trekken. ➔ Hoe ziet het college dit?	*Het resultaat bedraagt hoofdzakelijk de toename in de legesopbrengsten. De legesopbrengsten hebben onder meer in 2026 een stuk meer opgebracht dan begroot. Dit is het gevolg van een grotere hoeveelheid behandelde aanvragen en de behandeling van een aantal meer omvangrijke aanvragen. De leges zijn niet kostendekkend.*

				De meeropbrengst aan leges is mede te relateren aan de VTH-uitvoeringscapaciteit. Recent heeft in de formatie die betrokken is bij het VTH-proces een capaciteitsuitbreiding plaatsgevonden, ook ten dele gedekt uit hogere legesopbrengsten. Een verdere uitbreiding van de capaciteit zou op basis van de cijfers over 2026 wellicht mogelijk zijn, maar het college vindt het – ook gelet op het kostendekkendheidsaspect –van belang te blijven monitoren of deze trend in meeropbrengst zich doorzet. Dit hangt namelijk af van hoe de het aantal aanvragen en de omvang daarvan zich ontwikkelt. Het college houdt oog voor kansen in het aantrekken van extra capaciteit om de uitvoering van de ruimtelijke VTH-taken waar mogelijk te versnellen en doelmatiger te maken. Dat betekent dat indien de meeropbrengst dit toelaat deze ingezet zal worden voor capaciteits- en procesoptimalisatie van de VTH-taken.
Samen D'ran	17		*"We brengen in kaart wat onze rol als gemeente is in de transitie van de agrarische sector naar een meer toekomstbestendigere vorm."* ➔ Wanneer kunnen de uitkomsten aan de raad worden aangeboden?	*In het tweede kwartaal van 2027*
PRO	Algemeen	Algemeen	Komt het college met voorstel voor het opnemen van de structurele lasten voor onderwijs en sport? Kan er een overzicht gegeven worden van de mogelijke scenario 's en het vierde scenario, zoals genoemd in de feedback op het raadsprogramma? Kan het college een overzicht verstrekken van de nog niet verwerkte financiële opgaven voor 2027–2030, met per onderdeel een bedrag of bandbreedte, het	*We onderzoeken de mogelijkheden die er zijn om structurele lasten voor onderwijs en sport* en ook wegen *op te nemen in toekomstige begrotingen. Op basis van de scenario's die u bij de begroting 2026 heeft ontvangen weet u hoe groot die opgave is, en kunt u zien om welke bedragen het in de periode 2027-2030 gaat.* Voor een goede afweging is uitwerking van het vierde scenario (spreiding van investringen) noodzakelijk. We streven dit eind dit jaar/begin 2027 inzichtelijk te hebben zodat we bij perspectief 2028 kunnen aangeven in welke mate en op welke manier dit mogelijk is.

			onderscheid tussen incidentele en structurele lasten en het verwachte besluitvormingsmoment? Graag hierin ook het structurele tekort op wegenonderhoud betrekken en aangeven welk begrotingssaldo resteert wanneer deze opgaven worden meegenomen	
PRO	Alge meen	Algemeen	Wordt bij onderhoud en beheer van systemen ook gekeken naar de duurzaamheid?	*Ja, duurzaamheid is onderdeel van* - *Visie op informatie: duurzaamheid in de zin van langdurig archiefwaardig. Wij beheren informatie als één overheid en zorgen voor duurzame, betrouwbare en integrale bewaring van archiefwaardige informatie. Duurzame basis begint bij de bron. Denk aan:* o *Common Ground betekent dat wij sturen op open standaarden, herbruikbare componenten en gezamenlijke afspraken, zodat data en functionaliteit duurzaam, flexibel en in samenhang kunnen worden ingezet* o *Een duurzame basis vraagt niet alleen om goede informatievoorziening en systemen, maar ook om bewust gedrag en digitale vaardigheden van medewerkers. We investeren in kennis, houding en vaardigheden, zodat medewerkers weten hoe zij informatie zorgvuldig vastleggen, beheren en delen.* - *Gibit (ICT-inkoopvoorwaarden) vb: we verwachten duurzame verpakkingsmaterialen* - *In ons concept-beleidkader AI: Bij de keuze voor AI wegen we maatschappelijke meerwaarde af tegen kosten en energie-impact.*
PRO	Alge meen	Algemeen	Vrijwel alle programma's zijn lager begroot. Heeft deze keuze met capaciteit en realistisch begroten te maken?	*In de begroting 2027 zien wij deze constatering niet terug. In de jaarschijf 2028 is hier wel sprake van. Dit komt deels door ontwikkelingen waar we nu al rekening mee kunnen houden zoals het wegvallen van incidentele dekking, aangekondigde regelgeving en deels doordat vanaf 2028 rekening is gehouden met de fase 2 bezuinigingen.*

PRO	6	Inleiding	Extra onderhoud bomen: Is dit een trend die zich voorzet en wat zijn de oorzaken hiervan? Kunnen we dit oplossen?	*We hebben een oud bomenbestand en te maken met een verandering van het klimaat. We merken door de extremere weersomstandigheden dat dit een effect heeft op de algehele staat van groen. En vooral op het gebied van bomen. We houden de staat van onze bomen nauwlettend in de gaten door onze inspectiecyclus. Indien hier grootschalige maatregelen uit voort komen die niet in het reguliere onderhoud passen, leggen we dit vanzelfsprekend aan u voor. Het veranderende klimaat en ons oude bomenbestand heeft impact op de benodigde financiële middelen.*
PRO	8	Woningbouw	De begroting noemt gemiddeld 100–120 toe te voegen woningen per jaar, twee derde betaalbare nieuwbouw en de mogelijkheid om actief grondbeleid in te zetten. Hoeveel woningen verwacht het college concreet in 2027 op te leveren, uitgesplitst naar kern, sociale huur, overige betaalbare woningen en overige woningen? Welk deel betreft geschikte woningen voor senioren? Graag per belangrijk project aangeven hoe zeker de planning is, welke belemmeringen bestaan en waar inzet van het beschikbare krediet voor strategische grondaankopen kan bijdragen aan versnelling of betaalbaarheid.	*Voor 2027 wordt uitgegaan van de realisatie van ongeveer 315 woningen. Dit betreft een prognose op basis van de huidige planvoorraad. De werkelijke oplevering kan afwijken als gevolg van factoren die buiten de directe invloedssfeer van de gemeente liggen, zoals bezwaar- en beroepsprocedures, netcongestie, marktomstandigheden, capaciteit bij ontwikkelaars en aannemers, stikstofvraagstukken of vertragingen in de vergunningverlening door andere overheden. Voor uitsplitsing per kern, sociale huur, overige betaalbare woningen, overige woningen en levensloopbestendige woningen verwijzen we naar de Staat van Wonen die in december aan de gemeenteraad wordt aangeboden. Over mogelijke strategische aankopen informeren wij u in de eerste helft van 2027.*
PRO	10	Klimaatverandering	Het college schrijft: *We houden integraal rekening met de gevolgen van klimaatverandering zoals*	*In het programma Ruimte, wonen en energie is een structureel budget opgenomen voor deelname aan Samenwerking Water & Klimaat Achterhoek+. Dit is een samenwerkingsverband met een onderliggend bestuurlijke visie hoe we regionaal omgaan met de duurzame optimalisatie van de leefomgeving in de Achterhoek.*

			wateroverlast door extreme neerslag, droogte en hitte. *Is in de begroting rekening gehouden met de kosten van de klimaatverandering?*	*Vanuit deze samenwerking komen ook de Rijks-IMPULS gelden die gebruikt worden voor het toepassen van klimaatadaptieve maatregelen in onze openbare ruimte. Ook houden wij bij onze inspectiecyclussen van ons groenareaal de impact van klimaatverandering nauwlettend in de gaten. Daarnaast passen wij altijd klimaatadaptieve maatregelen toe bij onze civieltechnische projecten. Deze projecten worden aangeboden in de P&C cyclus als investering.*
PRO	11	Van afval naar grondstof	Kan er al iets gezegd worden over het aantal kilo 's restafval dat er tot nu toe in 2026 is opgehaald? Kan het college inzichtelijk maken welk deel van de tariefstijging van de afvalstoffenheffing voortkomt uit hogere kosten en welk deel uit het beëindigen van eerdere dekking uit de voorziening? Welke maatregelen moeten zowel de hoeveelheid restafval als de kosten voor inwoners beperken?	*In 2026 is 4.115 ton restafval opgehaald bij de huishoudens.* *Dit is vergelijkbaar met dezelfde periode in 2025 (3.994 ton restafval).* *De tariefstijging komt voort uit het beëindigen van eerdere dekking uit de voorziening.* *Samen met Twente Milieu onderzoeken wij de mogelijkheden om de afvalinzameling en -verwerking betaalbaar te houden. Over de uitkomst van het onderzoek wordt u vanzelfsprekend geïnformeerd.*
PRO	11	Van afval naar grondstof	Twence is dit jaar oud papier gaan inzamelen. Is er al een indicatie hoe de kosten voor het inzamelen zich ontwikkelen?	*Vanaf 1 januari 2026 zamelt Twente Milieu het oud papier in. Wij constateren dat de kosten ten opzichte van 2025 zijn gestegen omdat nu bij alle huishoudens het oud papier wordt ingezameld en de opbrengst van het oud papier erg laag is. Inzameling oud papier kost momenteel €300.000,-, waarbij de opbrengst €90.000,- is. Dit waar de opbrengst voorheen de inzameling dekte.*
PRO	13	ODA	De begroting beschrijft een toenemende complexiteit van het werk van de Omgevingsdienst Achterhoek, de noodzaak om aan robuustheidseisen te voldoen en de	*Alle (verwachte) kosten zijn verwerkt in de begroting. Nieuwe inzichten en/of onvoorziene kosten worden vanzelfsprekend aan u voorgelegd.*

			voorbereiding op een fusie. Onder het kopje risico's staat tegelijkertijd: 'Geen'. Op welke analyse is deze risico-inschatting gebaseerd? Zijn alle verwachte kosten voor kwaliteitsverbetering, integratie van de bedrijfsvoering en de fusie verwerkt in de gemeentelijke bijdrage? Welke financiële en uitvoeringsrisico's blijven bestaan en hoe wordt de raad hierover geïnformeerd?	
PRO	42	Sport	Is het juist dat van het totaalbedrag per jaar beheer sportaccommodaties van een kleine 2 miljoen, 1 ½ miljoen naar de zwembaden gaat en een ½ miljoen naar sporthallen/zalen? Voor de ondersteuning van zwembaden is vanaf 2027 jaarlijks circa € 1,556 miljoen geraamd. Het raadsvoorstel vermeldt dat geplande investeringen in sport nog niet structureel in de begroting zijn opgenomen.	*Ja, in hoofdlijnen klopt dat. De begroting 2027 raamt per saldo € 1,97 miljoen per jaar voor sportaccommodaties. Daarvan gaat € 1,56 miljoen naar de zwembaden. De overige € 0,41 miljoen gaat naar de overige sportaccommodaties.* *Bij deze verdeling horen twee kanttekeningen. Ten eerste dekt het bedrag van € 0,41 miljoen meer dan de sporthallen en -zalen in eigen beheer. Het dekt ook de gymnastieklokalen, de sportvelden en -terreinen en de OZB-subsidie aan sportverenigingen.* *Ten tweede valt een aantal sporthallen en een gymzaal juist onder de kostenpost zwembaden. Het gaat om sporthal 't Spilbroek in Neede, sporthal 't Timpke, sporthal De Rikkenhage in Ruurlo en het gymnastieklokaal aan de Schoolstraat in Ruurlo. Dit is ontstaan doordat een partij die ook een zwembad exploiteert ook deze hallen en gymzalen exploiteert. Alle kosten voor deze partijen vallen onder 'We ondersteunen zwembaden'.* *Het bedrag voor de zwembaden is daardoor iets hoger dan de kosten van alleen de zwembaden. Het bedrag voor de overige accommodaties is iets lager. Het beeld*

				verandert hierdoor niet: de binnenzwembaden blijven de accommodaties met de hoogste kosten.
			Welke kosten voor de instandhouding en toekomst van de zwembaden zijn wel en niet in deze raming verwerkt?	*In de raming zijn drie structurele bijdragen verwerkt. Optisport Berkelland BV ontvangt € 635.000 voor de exploitatie en het beheer van 't Spilbroek (binnenzwembad en sporthal) en 't Vinkennest (buitenzwembad). Optisport is volledig verantwoordelijk voor exploitatie, beheer en onderhoud. Het contract loopt tot 1 mei 2033.* *Stichting Sportaccommodatie 't Timpke en Stichting Zwembad Ruurlo ontvangen samen € 901.000. 't Timpke exploiteert en beheert het binnenzwembad en de sporthal. Stichting Zwembad Ruurlo exploiteert en beheert Zwembad De Meene, sporthal De Rikkenhage en de gymzaal aan de Schoolstraat. Stichting Zwembad Rekken ontvangt € 19.000 voor de exploitatie en het beheer van Natuurbad Rekken.* *Een deel van het groot onderhoud is niet in de raming verwerkt. 't Timpke vraagt hiervoor periodiek een incidentele bijdrage aan de gemeente. Sporthal De Rikkenhage en de gymzaal aan de Schoolstraat zijn eigendom van de gemeente. De gemeente is daarom zelf verantwoordelijk voor het groot onderhoud van deze twee accommodaties.* *Ook de kosten voor (een investering in) een toekomstbestendig zwembadlandschap vallen buiten de raming. Een indicatie van deze kosten hebben wij met u gedeeld bij de raadsbehandeling van het Scenario-onderzoek binnenzwembaden 2025.*
			Welke besluiten worden in 2027 aan de raad voorgelegd en welke financiële scenario's worden daarbij uitgewerkt, inclusief de gevolgen voor bereikbaarheid, zwemonderwijs en betaalbaarheid voor gebruikers?	*Het college vertaalt het raadsprogramma momenteel naar een collegeprogramma; onderdeel daarvan is hoe de planning en besluitvorming van het zwembadlandschap eruit komt te zien.*

PRO	50	Ondernemersfonds	Het faciliteren van ondernemersfonds kost 15.000 euro. Waar bestaan deze kosten uit?	*De kosten voor het faciliteren van het ondernemersfonds zijn de perceptiekosten van het GBT. Het betreft het versturen van de aanslagen en 2 controles per jaar.*
PRO	53 - 57	Veiligheid sambities	Het college schrijft dat bij het nieuwe Integraal Veiligheidsplan wordt beoordeeld of voldoende capaciteit en budget beschikbaar zijn en dat extra middelen nodig kunnen zijn. Welke capaciteit, uitgedrukt in fte en daadwerkelijk beschikbare inzet, is voor 2027 geraamd voor openbare orde en veiligheid, boa's en de aanpak van ondermijning? Welke taken kunnen daarmee worden uitgevoerd en waar worden knelpunten verwacht? Kan het college daarbij concrete streefwaarden aangeven voor de afhandeling van meldingen, herhaalmeldingen en de zichtbaarheid van boa's?	*Het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2027-2030 wordt op dinsdag 20 oktober 2026 behandeld in het college, waarna het ter vaststelling wordt aangeboden aan de gemeenteraad. Het IVP is het strategisch beleidsdocument waarin de gemeente doelen, prioriteiten en visie op het gebied van (openbare orde en) veiligheid vastlegt. Veiligheid is daarbij een ruim begrip en gaat voor de gemeente Berkelland ook onder andere over zorg en veiligheid, ondermijning, weerbaarheid, jeugd en veiligheid, etc.* *Het college stuurt binnen het veiligheidsdomein primair op maatschappelijke resultaten en bestuurlijke prioriteiten, niet op een vaste verdeling van capaciteit per veiligheidsthema. Omdat veiligheid een integrale opgave is waarbij medewerkers vanuit meerdere teams en disciplines bijdragen, geeft een uitsplitsing naar fte's per onderwerp geen representatief beeld van de feitelijke inzet. De beschikbare capaciteit wordt flexibel ingezet waar de veiligheidsopgave daarom vraagt. Binnen het team Dienstverlening, Openbare Orde en Veiligheid (DOOV) zijn voor de verschillende opgaven uit het Integraal Veiligheidsplan (IVP) regisseurs aangewezen. Zij voeren regie op de uitvoering van de gestelde doelen en zorgen, samen met interne en externe partners, voor de realisatie van de maatregelen uit het IVP en de bijbehorende uitvoeringsplannen. Daarnaast zijn er vijf BOA's (5,0fte) die, naast vele andere werkzaamheden, hen hierbij ondersteunen in de uitvoering. Daarnaast worden deze medewerkers ook ingezet bij incidenten en calamiteiten. Denk hierbij aan demonstraties, incidenten in het (zorg en) veiligheidsdomein, rampen en crises.* *Bij het uitvoeringsplan veiligheid 2027 zal het college een dashboard voor de boa-capaciteit opnemen. Dit dashboard geeft inzicht in de geraamde verdeling van de beschikbare capaciteit over de verschillende taakonderdelen. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan:* • *zichtbaarheid en surveillance;* • *evenemententoezicht;* • *ondermijningscontroles;* • *alcohol- en drugstoezicht;*

				• *jeugd;* • *zorg en veiligheid;* • *meldingen openbare ruimte en leefbaarheid;* • *overige toezicht- en handhavingstaken.* *De gemeenteraad is reeds bekend met deze wijze van presenteren. Het dashboard is gevisualiseerd in de zogenoemde 'equalizer' die de afgelopen jaren veelvuldig tijdens raadspresentaties is besproken en gebruikt om inzicht te geven in de verdeling van de boa-capaciteit. Het dashboard voor 2027 zal in grote mate vergelijkbaar zijn met het dashboard dat voor 2026 is gehanteerd.* *In het IVP 2027-2030 wordt geen uitbreiding van de boa-capaciteit voorgesteld. De uitwerking van de inzet vindt daarom plaats binnen de bestaande capaciteit.* *In het bij het IVP 2027-2030 gevoegde rapport van 'Van der Torre' wordt geconstateerd dat er aandachtspunten bestaan ten aanzien van de beschikbare capaciteit voor met name de aanpak van ondermijning. Daarnaast wordt ook voor het thema weerbaarheid, en in het bijzonder de structurele borging daarvan binnen de organisatie en samenleving, een capaciteitsvraagstuk gesignaleerd. Deze bevindingen zijn betrokken bij de totstandkoming van het IVP en meegewogen in het traject van raadsprogramma naar collegeprogramm*a.
PRO	56	Openbare orde en veiligheid	Is de gewenste uitbreiding van 1 Fte ten behoeve van ondermijning al in de begroting opgenomen en verwerkt in de tabel op blz. 56?	*De wens tot versterking van de capaciteit voor het onderdeel weerbaarheid en de aanpak van ondermijning is meegenomen in de besluitvorming rond het IVP (Integraal veiligheidsplan) en betrokken bij de afwegingen in het collegeprogramma. Eventuele uitbreidingen van capaciteit maken daarom onderdeel uit van de bredere bestuurlijke en financiële afwegingen en zijn nu niet opgenomen in de begroting.*
PRO	58	Gemeentelijk vastgoed	De begroting noemt verouderd gemeentelijk vastgoed dat deels niet meer aan de huidige normen en eisen voldoet. Tegelijkertijd wordt	*Gezien het verouderd gemeentelijk vastgoed staat het onderhoudsbudget onder druk. We merken de afgelopen periode dat er noodzakelijk niet gepland onderhoud gedaan moet worden tijdens het lopende boekjaar. Noodzakelijke investeringen worden aangeboden in de P&C cyclus.*

			uitgegaan van een jaarlijks onderhoudsbudget van € 794.070 voor 54 gebouwen en bouwwerken, waaronder negen leegstaande panden. Welke onderhoudsachterstanden en noodzakelijke investeringen blijken uit de inspecties van 2026 en in hoeverre zijn deze in de begroting gedekt? Kan het college voor de negen leegstaande panden de jaarlijkse kosten, het beoogde toekomstperspectief en de planning voor besluitvorming aangeven?	*De jaarlijkse kosten voor de negen leegstaande panden zit op €190.000,-. Het toekomstperspectief per leegstaand pand is afhankelijk van verschillende disciplines zoals onderwijshuisvesting, wonen en dorpsbelangen. Indien er duidelijkheid ontstaat over een nieuwe toepassing van een leegstaand pand, wordt deze vanzelfsprekend aan u voorgelegd.*
PRO	68	Par. bedrijfsvoering	Tov de begroting 2026 is de tekst nagenoeg ongewijzigd, behalve de laatste regels . De laatste zin van de paragraaf b 2026 luidt, nav de Visie op Bedrijsvoering : “In 2026 werken we aan een uitvoeringsplan” De laatste zin van de paragraaf b 2027 luidt, -eveneens verwijzend naar de Visie op Bedrijfsvoering- “..deze visie geeft aan hoe we onze bedrijfsvoering de komende jaren gaan organiseren” Ook in het onderdeel P&C staat, zowel in b 2027 als in 2026 dus ongewijzigd, “we streven naar een P&C-cyclus die inzicht geeft….” Er zijn meer voorbeelden	*Voor wat betreft het uitvoeringsplan ligt er een concept projectenlijst die dit jaar nog in het concernmanagementteam wordt besproken.* *Vertaling visie bedrijfsvoering heeft ook o.a. plaatsgevonden in de visie op Informatie. En in de wijze waarin interne adviseurs hun rol vervullen. Andere verbeteringen zijn o.a. verhuur sportaccommodaties, dashboard personeelsinformatie, actualiseren budgethoudersregeling etc.* *Rond P&C is in ieder geval de begroting 2027 doorontwikkeld met een andere opzet.*

			De vraag is: welke stappen vooruit zijn gezet in 2026?	
PRO	70	Informatie beveiliging	Het college kondigt een plan aan om de organisatie op het gebied van privacy en informatiebeveiliging te versterken. Welke belangrijkste tekortkomingen en risico's moet dit plan oplossen, welke verbeteringen moeten uiterlijk eind 2027 zijn gerealiseerd en welke capaciteit en middelen zijn hiervoor al in de begroting opgenomen? Hoe zijn de verantwoordelijkheden van management, uitvoering en onafhankelijk toezicht verdeeld en wanneer ontvangt de raad informatie over de voortgang en resterende risico's?	*De versterking van privacy en informatiebeveiliging is gericht op het verder vergroten van de digitale weerbaarheid van de organisatie en het aantoonbaar voldoen aan de eisen van de Cyberbeveiligingswet en BIO2 (*Baseline Informatiebeveiliging Overheid 2). *Daarbij ligt de nadruk op risicobeheersing, governance, leveranciersmanagement, bewustwording van medewerkers en het versterken van de technische weerbaarheid van de gemeentelijke informatievoorziening.* *Uiterlijk eind 2027 moeten de belangrijkste BIO2-maatregelen zijn geïmplementeerd, moeten risicomanagement en rapportage structureel zijn ingericht en moet het leveranciers- en contractmanagement verder zijn versterkt. Daarnaast wordt gewerkt aan maatregelen die de organisatie beter bestand maken tegen digitale dreigingen.* *De huidige capaciteit vormt een basis voor de uitvoering van privacy- en informatiebeveiligingsactiviteiten. Tegelijkertijd leiden de aangescherpte wettelijke eisen en de verdere implementatie van BIO2 tot een aanvullende organisatorische, technische en financiële opgave. Het college verwacht daarom dat aanvullende investeringen noodzakelijk zullen zijn. De omvang hiervan wordt uitgewerkt in het versterkingsplan en indien nodig via de reguliere planning- en controlcyclus aan de raad voorgelegd.* *Het college is bestuurlijk verantwoordelijk voor privacy en informatiebeveiliging. Het management is verantwoordelijk voor de uitvoering en risicobeheersing binnen de eigen processen. De CISO (*Chief Information Security Officer) *adviseert en rapporteert onafhankelijk over informatiebeveiliging en de Functionaris Gegevensbescherming houdt onafhankelijk toezicht op de naleving van de AVG (*Algemene Verordening Gegevensbescherming). *De raad wordt via de reguliere planning- en controlcyclus geïnformeerd over de voortgang, de belangrijkste risico's en resterende aandachtspunten*.

PRO	71	Par. bedrijfsvoering	Fiscale risico's: Aan welke eisen van een convenant HT kan niet (langer) worden voldaan?	*In het convenant is als eis opgenomen dat wij zorgdragen voor een aantoonbaar werkend systeem van interne controle en monitoring. Wegens het bereiken van het einde van de looptijd van het convenant zijn er evaluatiegesprekken met de belastingdienst geweest. De belastingdienst heeft daarbij aangegeven, op dit moment, niet tevreden te zijn met (de vastlegging van) onze interne monitoring, controle en opvolging daarvan. Daarom voldoen wij op dit moment niet aan deze eis.*
PRO	72	ICT investeringen	Voor ICT wordt een krediet van € 400.000 gevraagd: € 315.000 voor audiovisuele middelen, met name in de raadszaal, en € 85.000 voor het overbrengen van applicaties naar de cloud. Kan het college de noodzaak en kosten van beide onderdelen nader onderbouwen, inclusief onderzochte alternatieven en de mogelijkheden voor gefaseerde vervanging? Welke jaarlijkse exploitatiekosten ontstaan of vervallen door de overgang naar de cloud en hoe zijn continuïteit, gegevensbescherming en de mogelijkheid om van leverancier te veranderen geborgd?	*De audiovisuele middelen zijn conform onze afschrijvingsmethodiek afgeschreven en de afschrijvingslasten vallen dus ook vrij. Wij beoordelen altijd of deze ook technisch afgeschreven zijn en of vervangingen gefaseerd of later kan. Ook bezien we of er een beter alternatief is dat aan alle nieuwe inzichten voldoet. Dit betekent dat de vervanging mogelijk later dan 2027 wordt uitgevoerd.* *Het is echter wel nodig opnieuw middelen beschikbaar te krijgen voor de vervanging. Dit is in basis binnen de bestaande lasten van de oude investeringen. Hiervoor is deze kredietaanvraag dus wel noodzakelijk om ook ruimte in de investeringslasten beschikbaar te houden.* *Ten aanzien van de kosten overbrengen applicaties naar de cloud, gaat het om eenmalige implementatiekosten. Overbrengen naar de cloud is conform de uitgangspunten uit onze Visie op informatie. Deze eenmalige implementatiekosten zijn daarbij onvermijdelijk.* *Bij overgang naar de cloud vervallen de investeringslasten in eigen applicaties en hiervoor komen jaarlijkse kosten van de leverancier voor terug.* *Met leveranciers worden altijd contractafspraken gemaakt over continuïteit en bescherming van gegevens. Bij persoonsgegevens wordt altijd een verwerkingsovereenkomst opgesteld.*
PRO	78	Ontwikkeling lastendruk	Het staatje betreft de woningeigenaar (want is inzl OZB) Graag zien we ook een staatje waarin voor de huurder	*Het staatje gaat uit van de belastingdruk per inwoner. Dat wil zeggen de totale opbrengst van de belastingen gedeeld door alle inwoners.*

<table>
<tr><td></td><td></td><td></td><td>de lastenontwikkeling (ook afgezet tegen de Gelderlandse) is afgezet</td><td>Volgens het COELO zien de cijfers voor meerpersoons huishoudens voor eigenaren en huurders er als volgt uit:
<table>
<tr><td></td><td>Berkelland Eigenaar</td><td>Gelderland Eigenaar</td><td>Berkelland Huurder</td><td>Gelderland Huurder</td></tr>
<tr><td>2024</td><td>1.022</td><td>997</td><td>357</td><td>406</td></tr>
<tr><td>2025</td><td>1.061</td><td>1.055</td><td>386</td><td>431</td></tr>
<tr><td>2026</td><td>1.096</td><td>1.106</td><td>415</td><td>452</td></tr>
<tr><td>2027</td><td>1.112</td><td></td><td>448</td><td></td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>PRO</td><td>97</td><td>Financiering</td><td>Er wordt rekeing mee gehouden dat er €10 miljoen moet worden aangetrokken tegen hogere rente. Is (dus) ook een hogere rentelast in deze conceptbegroting opgenomen?</td><td>Ja</td></tr>
<tr><td>PRO</td><td>105</td><td>Reserves</td><td>Egalisatie investeringen: van welke investeringen verloopt de afschrijving ook weer via deze reserve (en dus niet via de exploitatie?)</td><td>Groenloseweg-Vordenseweg
Revitalisering centrum Eibergen
Snellere vervanging openbare verlichting
Afwaard. en herinr. zuidelijk deel N18 tracé
Project Bildungsberkel
Aanleg rotonde N315 Rietmolen
Revitalisering CP Borculo
Nieuwbouw brede school te Rekken De Berkel
Verb.Keuken/verg.ruim. Wonderwijs Ruurlo
Vervangende nieuwbouw/uitbreiding Sterrenpalet
Noodlokalen Sterrenpalet
Tijdelijke vz Op d'n Esch
Openbaar groen Vijverweg</td></tr>
<tr><td>Fractie</td><td>Blz.</td><td>Paragraaf</td><td>Vraag</td><td></td></tr>
<tr><td>CDA</td><td>6; RV 3</td><td>Aansluiting perspectiefnota</td><td>1. Uitbreiding college
Inleiding: De uitbreiding van het college van 3,6 naar 5 fte kost volgens de begroting € 250.000 per</td><td>Er zullen extra kosten zij. Deze zijn afhankelijk van keuzes die nog gemaakt moeten worden. Daarom is er nu nog geen bedrag opgenomen.</td></tr>
</table>

			jaar aan loonkosten. Het college geeft aan dat er extra kosten bijkomen voor ondersteuning, overhead, facilitair en mogelijk hogere wachtgeldverplichtingen. Die kosten worden nog uitgezocht en volgen in een begrotingswijziging. **Vraag:** Waarom is voor deze bekende, maar nog niet exact berekende kosten geen voorlopige raming opgenomen (bijvoorbeeld € 300.000 in plaats van € 250.000)?	
CDA	9	Gebiedsgericht werken (1.010.01)	**2. Dorpendeal Gelselaar** **Inleiding:** De begroting meldt dat "in Gelselaar aan een deal wordt gewerkt". De Dorpendeal "Hart voor Gelselaar" is echter in juni 2025 ondertekend en de provincie heeft op 12 juni 2025 € 148.000 subsidie verleend (gemeentelijke bijdrage € 40.000). **Vraag:** Kan het college bevestigen dat de Dorpendeal Gelselaar definitief is? Waar heeft de aanduiding "wordt aan gewerkt" dan betrekking op: alleen de uitvoering van afzonderlijke onderdelen, zoals het Dorpshoes? Waar is de gemeentelijke bijdrage van € 40.000 in de begroting terug te vinden?	*De Dorpendeal is nog niet helemaal definitief. Dat is pas het geval als ook de verantwoording is ingediend en goedgekeurd. Er zijn overigens geen signalen dat daar problemen te verwachten zijn. Inderdaad wordt aan de uitvoering van de afzonderlijke onderdelen nog gewerkt.* *De € 40.000 is vorig jaar uitgekeerd en staat daarom niet in de begroting voor komend jaar.*
CDA	10	Een klimaatbe	**3. Baten watertakenplan**	*Ja* *Opbrengst rioolrecht € 8.262.000*

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td>stendige leefomgeving (1.020.02)</td>
<td>Inleiding: Bij 1.020.02 zijn de baten voor 2027 geraamd op 8.310, tegenover lasten van 3.232. Uit de paragraaf lokale heffingen (blz. 80) blijkt dat de rioolheffing ongeveer 8.262 oplevert. Een deel van de lasten loopt via doorbelastingen en reserves.

Vraag: Kan het college de baten van 1.020.02 uitsplitsen naar rioolheffing, eventuele onttrekkingen aan de voorziening riolering en overige bijdragen of subsidies?</td>
<td>Rioolaansluitrecht € 30.000
Onttrekking voorziening € 19.000</td>
</tr>
<tr>
<td>CDA</td>
<td>80</td>
<td>Lokale heffingen, rioolheffing</td>
<td>4. Verloop voorziening riolering

Inleiding: De egalisatievoorziening riolering groeit al jaren. In 2027 wordt opnieuw € 637.269 toegevoegd (2026: € 548.675 na bestuursrapportage). Daarnaast wordt in 2025–2028 € 2,50 per aansluiting extra geheven. Uit de begroting blijkt niet welke concrete uitgaven deze groei rechtvaardigen.

Vraag: Kan het college voor de jaren 2020 tot en met 2027 per jaar de beginstand, toevoegingen, onttrekkingen en eindstand van de voorziening riolering geven? Welke concrete maatregelen uit het Watertakenplan 2024–2034 worden de komende jaren uit de voorziening gedekt, en welke omvang van de</td>
<td>
<table>
<tr><th>Bedragen x € 1.000</th><th>Stand 1/1</th><th>Toevoegingen (+)/Onttrekkingen (-)</th><th>Stand 31/12</th></tr>
<tr><td>2020</td><td>5.860</td><td>1.098</td><td>6.958</td></tr>
<tr><td>2021</td><td>6.958</td><td>-25</td><td>6.933</td></tr>
<tr><td>2022</td><td>6.933</td><td>-304</td><td>6.629</td></tr>
<tr><td>2023</td><td>6.629</td><td>162</td><td>6.791</td></tr>
<tr><td>2024</td><td>6.791</td><td>-481</td><td>6.310</td></tr>
<tr><td>2025</td><td>6.310</td><td>573</td><td>6.883</td></tr>
<tr><td>2026</td><td>6.683</td><td>276</td><td>7.159</td></tr>
<tr><td>2027</td><td>7.159</td><td>613</td><td>7.772</td></tr>
</table>

Op dit moment maken we een inhaalslag op reiniging en inspectie van onze riolen. Daarnaast zijn de Systeemoverzichten Stedelijk Water (SSW’s) van al onze kernen afgerond. Op basis van deze informatie zullen wij de noodzakelijke maatregelen toepassen. Denk aan herinrichting van straten, aanpakken wateroverlastgebieden en diverse rioolrenovaties. Het komende jaar wordt dit geconcretiseerd.
</td>
</tr>
</table>

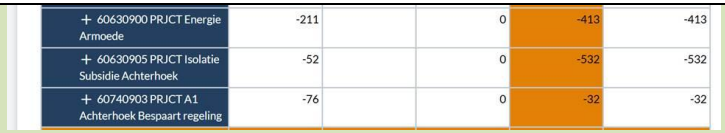
			voorziening acht het college nodig? Wat zou het effect op de rioolheffing zijn als de voorziening minder hard groeit?	*De rioolheffing volgt de oplopende jaarlijkse kosten en er wordt voorkomen dat de bestaande voorziening wordt uitgeput.* *De komende jaren blijft daardoor de rioolheffing gelijk (met uitzondering van inflatie) en worden de verwachte vervangingsinvesteringen bekostigd.*
CDA	11, 102–103; RV 2–3	Mobiliteit (1.030.01); Onderhoud kapitaalgoederen	**5. Onderhoud wegen: tekort vanaf 2028 niet doorgepland** **Inleiding:** Het onderhoud van bomen (€ 180.000) is structureel tot en met 2030 in de meerjarenraming opgenomen. Voor wegen is in 2027 eenmalig € 500.000 extra geraamd. Volgens de begroting is er vanaf 2028 jaarlijks circa € 1,5 miljoen te weinig om het niveau 'laag' uit het Wegenbeleidsplan 2025–2029 te halen. Dit tekort is niet doorgepland: de lasten van 1.030.01 dalen van 5.931 in 2027 naar 4.267 in 2028 en 4.001 in 2029–2030. Het raadsvoorstel noemt dit expliciet als risico bij de beoordeling door de provincie. **Vraag:** Waarom is het bekende structurele tekort van € 1,5 miljoen vanaf 2028 niet in de meerjarenraming opgenomen, terwijl het onderhoud van bomen wel meerjarig is doorgepland? Is dit een bewuste keuze, en hoe ziet het meerjarig saldo eruit als het tekort wel wordt opgenomen?	*Het Wegenbeleidsplan is in 2025 vastgesteld door de raad zonder bijbehorende financiële consequenties door te voeren. Vandaar dat deze niet structureel is opgenomen.* *Het onderhoud van bomen heeft een veiligheidsrisico in zich waarbij de afweging is gemaakt dat we dit risico niet willen lopen. We behalen met de incidentele middelen voor onderhoud wegen het afgesproken kwaliteitsniveau. Het wegenonderhoud maakt onderdeel uit van de scenario's die bij de begroting 2026 zijn aangeboden en waarover nog een keuze gemaakt moet worden.*

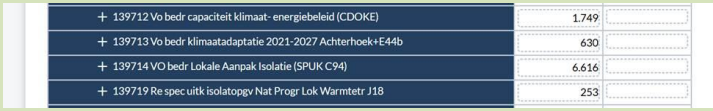
CDA	11, 102	Mobiliteit (1.030.01); Onderhoud kapitaalgoederen	**6. Wegen: middelen vrijmaken in de P&C-cyclus** Inleiding: Bij het vaststellen van het Wegenbeleidsplan 2025–2029 (juli 2025) koos de raad voor scenario 'laag' en een afschrijvingstermijn van 60 in plaats van 40 jaar. In beslispunt 4 staat dat bij toekomstige P&C-momenten wordt bepaald of er meer middelen voor onderhoud en vervanging vrijgemaakt kunnen worden. Op blz. 102 staat dat de vrijgevallen afschrijvingslasten kunnen worden ingezet om de onderhoudsbehoefte in te lopen. Vraag: Hoeveel bedragen de vrijgevallen afschrijvingslasten per jaar (2027–2030) en waar zijn die in de begroting ingezet? Moet uit het ontbreken van een dekkingsvoorstel worden afgeleid dat het college geen ruimte ziet om meer middelen vrij te maken, of legt het college deze keuze bewust bij de raad? Waarom wordt voor het collegeprogramma een begrotingswijziging aangekondigd, maar niet voor het al bekende tekort op wegen?	*De vrijvallende afschrijvingslasten bestaan niet alleen uit afschrijvingslasten die wegvallen doordat een investering aan het einde van de looptijd is. Vrijvallende afschrijvingslasten kunnen ook bestaan uit in de begroting opgenomen afschrijvingslasten die nog niet aan de orde zijn door vertraging in investeringen. Hoe groot die bedragen zijn hangt dus voor een belangrijk deel af van de voortgang van de investeringen. Vrijvallende afschrijvingslasten van wegen worden in beginsel ingezet voor investeringen in wegen. Als de investering nog niet gerealiseerd zijn en er nog geen afschrijvingslasten zijn worden de beschikbare middelen toegevoegd aan het onderhoudsbudget. Dit gebeurt bij de bestuursrapportage.* *Een begrotingswijziging voor het onderhoud van wegen is al aangekondigd bij de begroting 2026 zodra een structurele oplossing is gevonden.*
CDA	102–103	Onderhoud kapitaalgoederen, wegen	**7. Wegen: gevolgen van incidentele dekking** **Inleiding:** Het onderhoud wordt sinds 2025 elk jaar deels met incidentele middelen aangevuld. Dat	*Incidenteel dekken heeft voor het onderhoudsproces (programmering en uitvoering) geen gevolgen, zolang de incidentele middelen aan het begin van het begrotingsjaar beschikbaar zijn.* *Structurele dekking is in lijn met de BBV2017.*

			maakt meerjarig plannen van werkzaamheden lastiger. **Vraag:** Wat zijn de gevolgen van jaarlijkse incidentele dekking voor de planning, aanbesteding en kosten van wegonderhoud, en welke voordelen heeft structurele dekking? Wat gebeurt er met de kwaliteit en het risicoprofiel als het niveau 'laag' financieel niet te handhaven is, en betekent dat formeel dat het wegenbeleidsplan opnieuw aan de raad moet worden voorgelegd?	*Als 'laag' niet te handhaven is volgen op kortere termijn onderhoudsachterstanden, kapitaalvernietiging en toenemende kans op risicoaansprakelijkheid. Op de langere termijn volgen fors hogere herstelkosten.*
CDA	100–103	Onderhoud kapitaalgoederen	**8. Bruggen en civiele kunstwerken** **Inleiding:** De komende jaren hebben bruggen en civiele kunstwerken naar verwachting fors onderhoud of vervanging nodig. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen worden zij niet apart behandeld. **Vraag:** Welk onderhoud en welke vervangingen van bruggen en civiele kunstwerken zijn voor 2027–2030 voorzien, welke bedragen zijn daarvoor geraamd en is er een actueel beheerplan? Worden deze kosten meegenomen bij de uitwerking van het collegeprogramma?	*Onderhoud wordt uitgevoerd op basis van reguliere inspectierondes. In 2026 en 2027 wordt een vervangingsprogramma civiele kunstwerken uitgevoerd waarin een brug aan de Tolhutterweg, een duiker/keermuur in de Voorstad, één leuning in de Oranjerie en het brugdek van de Mallumse Molen worden vervangen. Daarbij zijn investeringen gemoeid van in totaal 1,25 miljoen euro. Aansluitend zullen initiatieven volgen voor de vervanging van de Hofweidebrug, vervanging van beschoeiing Oude Berkel binnenstad Borculo, duiker Breedslatsweg en duiker de Voort. Hierover wordt u vanzelfsprekend geïnformeerd via de P&C cyclus.* *Op dit moment is er geen actueel beheerplan, maar in 2027 leggen we een beheerplan aan u voor dat voor de komende tien jaar inzage geeft in zowel de onderhouds- als de vervangingsopgave.*
CDA	129	Bijlage 3 Investeringen,	**9. Oude N18 Eibergen** **Inleiding:** Via een raadsbrief is de raad geïnformeerd over de plannen	*Deze zijn daarin niet verwerkt. Op 7 oktober '26 heeft een raadsinformatiesessie plaatsgevonden over het project. Resultaat van die sessie is dat de raad een nieuw*

		lopende kredieten (010.070 en 010.080)	voor de oude N18 in Eibergen, die een budgetoverschrijding kennen. Het college heeft toegezegd voor het einde van het jaar met een uitgewerkt voorstel te komen. In de lopende kredieten staan nog restanten van 857 (inrichting oud tracé) en 200 (voorbereiding herinrichting kern Eibergen). **Vraag:** Zijn de verwachte meerkosten voor de oude N18 in de begroting 2027 en de meerjarenraming verwerkt? Zo nee, om welk bedrag gaat het naar verwachting en met welke middelen wil het college dit dekken?	*plan krijgt voorgelegd voor de gehele traverse, inclusief een kostenonderbouwing en een dekkingsvoorstel.*
CDA	13	1.050.01 We dragen bij aan de ODA	**10. Bijdrage Omgevingsdienst Achterhoek (ODA)** **Inleiding:** De lasten voor de ODA stijgen van 1.824 (begroting 2026 primitief) naar 2.478 in 2027, en blijven tot en met 2030 op dat niveau. Het saldo stijgt met circa € 650.000. De vraag is of deze verhoging (deels) eenmalig was. Volgens de ODA-stukken is een deel structureel (actualisatie van een te lage begroting, nieuwe taken) en een deel incidenteel (fusiekosten met Omgevingsdienst Veluwe). **Vraag:** Kan het college de stijging uitsplitsen naar structurele hogere	*De stijging van de kosten voor de ODA zijn structureel verwerkt in de begroting vanaf 2027. Voor 2026 verwachten wij dat de fusiekosten op € 400.000,- uitkomen waarvan € 300.000,- verdeeld wordt onder de partners en € 100.000,- gedekt wordt uit subsidies.* *Uit de recente bestuursrapportage T2 van 2026 blijkt dat de raming een positief beeld geeft bij de begroting 2026. We houden namelijk nog € 100.000,- over.*

			kosten\bijdrage en incidentele fusiekosten? Welk deel is structureel en welk deel vervalt na de fusie, en waarom is het volledige bedrag tot en met 2030 doorgetrokken? Sluit de raming aan op de ODA-begroting 2027 en de bestuursrapportage T1 2026 van de ODA?	
CDA	21, 129	Innovatie- en ontwikkelagenda nieuwe energie (1.310.01 A. Extra uitvoering smiddelen ETD)	**11. Programma energie: bedragen, aansluiting en krediet** **Inleiding:** In de bestuursrapportage 2026 staat voor 1.310.01 A na wijziging een bate en een last van elk € 1.500.000. In de begroting 2027 staat in de kolom "2026 na bestuursrapportage" echter € 1.545.000. Voor 2027 is € 916.000 geraamd en voor 2028 € 91.000, een fors lager bedrag waarvoor elke toelichting ontbreekt. In de bestuursrapportage 2026 is daarnaast een krediet van € 1 miljoen gevraagd voor de uitvoering van het programma energie. Het "Overzicht van geplande uitgaven en dekking CDOKE binnen het programma Nieuwe energie", dat de raad bij de beantwoording van eerdere vragen ontving, plant voor 2027 wel inkomsten maar nog geen uitgaven. In de begroting 2027 staat ook geen kredietaanvraag hiervoor.	**Vraag:** Hoe is het verschil tussen € 1.500.000 (bestuursrapportage 2026) en € 1.545.000 (kolom na bestuursrapportage in de begroting) te verklaren? **Antwoord** *Het betreft hier een wijziging voor de inhuur van personeel ten laste van de CDOKE middelen. Deze wijziging is vanwege het budgettair neutrale karakter apart gemaakt van de bestuursrapportage, maar had wel meegeteld moeten worden in de wijziging van de bestuursrapportage. Dit is bij de bestuursrapportage niet gebeurd, maar in de begroting 2027 wel.* **Vraag** Waarom daalt de raming naar € 916.000 in 2027 en € 91.000 in 2028, en welke uitgaven vervallen of schuiven daarmee? **Antwoord** *In antwoord op eerdere agendavragen van de fractie van het CDA hebben wij aangegeven dat veel activiteiten als project zijn vormgegeven. Waar mogelijk ramen we de inzet op een project in een jaarschijf. Voor de dekking van iedere project heeft de raad een besluit genomen. Vaak in de begroting, maar soms ook tussentijds in P&C documenten. Omdat de dekking veelal uit een daarvoor bestemde reserve komt zijn dit financieel technische besluiten die in het betreffende P&C document worden genomen.* *Onderstaand een voorbeeld uit de Bestuursrapportage 2025 waarin drie projecten, Energie armoede, Isolatiesubsidie Achterhoek en Achterhoek bespaart, gestart of verlengd zijn.*

			De bedragen in de begroting sluiten niet aan op dit overzicht. **Vraag:** Hoe is het verschil tussen € 1.500.000 (bestuursrapportage 2026) en € 1.545.000 (kolom na bestuursrapportage in de begroting) te verklaren? Waarom daalt de raming naar € 916.000 in 2027 en € 91.000 in 2028, en welke uitgaven vervallen of schuiven daarmee? Wat vertegenwoordigen deze lasten en baten: middelen uit de algemene uitkering, een onttrekking aan een reserve of iets anders? Waarom zijn voor 2027 wel inkomsten opgenomen, maar geen uitgaven en geen kredietaanvraag? Kan het college een aansluiting geven tussen de begroting en het overzicht van geplande uitgaven en dekking CDOKE, per jaar (2026–2030) en per onderdeel, met een toelichting op de verschillen en op het deel dat nog niet is gealloceerd?	 + 60630900 PRJCT Energie Armoede -211 0 -413 -413 + 60630905 PRJCT Isolatie Subsidie Achterhoek -52 0 -532 -532 + 60740903 PRJCT A1 Achterhoek Bespaart regeling -76 0 -32 -32 *Er zijn projecten die moeilijker te plannen zijn in een jaarschijf. Bijvoorbeeld een isolatiesubsidie voor een nieuwe doelgroep. Soms loopt die aan het begin heel hard, soms zien we dat een aanlooptijd nodig is. Dit soort regelingen zetten we meestal meerdere jaren in, met een subsidieplafond om binnen de maximaal beschikbaar gestelde middelen te blijven. Een grillig verloop maakt het lastig de exacte omvang in een jaarschijf te begroten. Is een jaarschijf eerder uitgeput, dan moet er een begrotingswijziging gemaakt worden om extra geld van de volgende jaarschijf over te hevelen. Dat zijn tussentijdse extra administratieve handelingen die we voorkomen door het projectbudget niet vooraf in jaarschijven op te delen en te begroten, maar steeds als geheel te zien. Dit soort projecten worden in de slotwijziging afgeraamd naar de werkelijke uitgaven van dat jaar en in de Berap van het jaar daarop weer opgevoerd/overgeheveld naar de het actuele begrotingsjaar, zoals ook toegelicht in antwoord op uw agendavragen.* **Vraag** Wat vertegenwoordigen deze lasten en baten: middelen uit de algemene uitkering, een onttrekking aan een reserve of iets anders? **Antwoord** *We krijgen op verschillende momenten middelen van het Rijk, voor specifieke doelen. De raad geeft met het vaststellen van verschillende P&C documenten toestemming om die middelen uit te geven. Nog niet uitgegeven middelen uit specifieke uitkeringen moeten we bij de jaarrekening verantwoorden op de balans. Middelen die beschikbaar zijn gesteld uit de reserves en overblijven worden bij de jaarrekening op basis van een besluit bij de bestuursrapportage teruggestort in de reserve.* *Voor specifieke uitkeringen gelden voorwaarden waar het geld aan mag worden uitgegeven. De accountant controleert of hieraan voldaan wordt. Als dat het geval is mag de specifieke uitkering worden gebruikt als dekking voor de uitgaven. De uitgaven die wij doen passen binnen het EUP.*

				Baten in het programma Nieuwe energie zijn inkomsten uit specifieke uitkeringen. Inkomsten uit reserves staan weliswaar in het programma, maar onder het kopje onttrekkingen. Bijdragen die we via de algemene uitkering krijgen staan in het overzicht van algemene dekkingsmiddelen. *Als we tussentijds in een jaar een extra specifieke uitkeringen van het Rijk ontvangen dan worden deze in de jaarrekening verantwoord op de balans onder vooruit ontvangen bedragen.* *In de meest recente jaarrekening, die van 2025, kunt u op de balans per 31-12 onder passiva, vooruit ontvangen voorschotbedragen van het Rijk (P.2.2.0.1) ook diverse SPUKS zien voor Nieuwe Energie;* *In het hoofdstuk Paragrafen staat de paragraaf Reserves en voorzieningen. Bij de reserve Bestuurlijke claims zijn drie door de raad vastgestelde projecten opgenomen;* *Het gaat hier niet om CDOKE of andere SPUK gelden maar door de raad beschikbaar gestelde middelen.* *Ook in de jaarrekening vindt u in het hoofdstuk Jaarrekening een overzicht van Sisa (single information, single audit). Hier zijn alle bestedingen van de specifieke uitkeringen opgenomen waaronder CDOKE.* *De uitkeringen van het rijk waren tot dit jaar specifieke doeluikeringen (SPUKS).* *We informeren u jaarlijks over de ontwikkelingen vanuit het Rijk in de meicirculaire en de septembercirculaire. Daarin beschrijven we welke ontwikkelen we zien, welke gelden er meer of minder naar de gemeente komen en wat het effect daarvan is. En hoe we die effecten opnemen in onze P&C documenten (financieel technische*

				besluiten). Als voorbeeld verwijzen wij naar de raadsinformatiebrief over de effecten van de septembercirculaire die u op 8 oktober 2026 van ons hebt ontvangen. **Vraag** Waarom zijn voor 2027 wel inkomsten opgenomen, maar geen uitgaven en geen kredietaanvraag? **Antwoord:** *Wij snappen uw vraag niet volledig. In de financiële overzichten per speerpunt is aangegeven wat de baten en lasten zijn.* *Bijvoorbeeld bij Innovatie en ontwikkelagenda nieuwe energie (1.310.01A) is € 916.000 aan baten en € 916.000 aan lasten opgenomen.* *Het gaat hier om projecten die in 2027 een verwachte uitgave hebben zoals het Soorten Managent Plan (SMP), het Warmte-/koudeprogramma en de aanpak platteland aardgasvrij. De kosten worden gedekt uit de reserve, specifiek de CDOKE middelen. Bij het vaststellen van de Bestuursrapportage 2027 komt hier de overheveling van projecten uit 2026 op de verschillende speerpunten nog bij.* **Vraag** Kan het college een aansluiting geven tussen de begroting en het overzicht van geplande uitgaven en dekking CDOKE, per jaar (2026–2030) en per onderdeel, met een toelichting op de verschillen en op het deel dat nog niet is gealloceerd? **Antwoord** *In de begroting 2027 ziet u per speerpunt een volledig overzicht van de lopende projecten. Vanwege de nieuwe indeling is er in bijlage 4 een conversietabel opgenomen. Zoals hier boven omschreven zijn niet op alle projecten in de begroting ramingen op jaarschijf opgenomen.* *Met de Klankbordgroep duurzaamheid is in 2023 en 2024 diepgaand gesproken over de financieringsstromen van het Energie Uitvoeringsprogramma (EUP) en de opbouw van het begrotingsprogramma Nieuwe Energie. In de auditcommissie is in 2025 een inhoudelijke uitleg gegeven hoe deze financiering vertaald is in het programma Nieuwe Energie en de wijze waarop we dit begroten en verantwoorden (oa via de jaarlijkse factsheets).*

				Hierbij is gekozen voor het inbouwen van flexibiliteit om in te kunnen spelen op ontwikkelingen. U ziet de opbouw van het EUP terug in de speerpunten en in de onderverdeling van de ramingen en bestedingen van de CDOKE gelden. *De energietransitie is nieuw, de ontwikkelingen gaan snel, zowel technisch als geo-politiek. De opbouw zoals die nu gekozen is voldoet in de uitvoeringspraktijk. Met een innovatie- en ontwikkelagenda als landingsplek voor onder andere de rijksmiddelen. En een opbouw in speerpunten op die onderdelen die we in uitvoering hebben.* *Zoals in de beantwoording van uw agendavragen aangegeven zijn verschillende projecten nog niet gestart. Er is een eerste verdeling van de CDOKE middelen gemaakt, indachtig de opdracht in het EUP. Dat overzicht is opgenomen bij de antwoorden op uw agendavragen.* *Een voorbeeld; de (regionale) onderzoeken naar het Warmte-/koude programma hebben meer tijd gekost dan gepland. Pas na vaststelling van dat programma door ons, kunnen er keuzes gemaakt worden voor de verdere uitvoering en de daarvoor in te zetten middelen. Die inzet wordt vormgegeven in één of meer projecten waarvoor geld gealloceerd is vanuit CDOKE, maar waar nog geen verplichting tegen over staat of uitvoeringsafspraken over zijn gemaakt.* *Het Energie Uitvoeringsprogramma loopt tot 2030. Bij de vaststelling is afgesproken dat wij het EUP in 2027 evalueren. Waar staan we nu, gaan we onze doelen halen, moeten we op onderdelen bijsturen, wat hebben we daarvoor nodig en hoe ziet de horizon na 2030 eruit? We streven er naar de evaluatie klaar te hebben voor de perspectiefnota 2027 en wij informeren u over de uitkomsten.*
CDA	38–39	Sport en cultuur dragen bij aan een sterke	**12. Lasten 3.010.01 slaan om in positieve bedragen** **Inleiding:** Bij 3.010.01 "We voeren beleid uit en ondersteunen innovatie" zijn de lasten in 2027 geraamd op -	*Dit betreft de fase 2 bezuinigingen voor sport en cultuur. Deze zijn gezamenlijk opgenomen als één post op 3.010.01 (en verder nog niet gespecificeerd of verdeeld).*

		sociale basis (3.010.01)	49. In de jaren daarna worden de lasten positief: +26 (2028), +101 (2029) en +251 (2030). De baten staan in alle jaren op 0. **Vraag:** Wat is de oorzaak van deze negatieve lasten vanaf 2028: gaat het om een taakstelling, een verwachte opbrengst of een andere correctie? Als het om opbrengsten gaat, waarom zijn die dan niet als baten geraamd?	
CDA	39, 41	Sport en cultuur dragen bij aan een sterke sociale basis (3.010.08)	**13. Daling subsidie evenementen** **Inleiding:** De lasten voor het subsidiëren van evenementen dalen van 133 in 2026 naar 45 vanaf 2027. De toelichting op blz. 41 noemt geen wijziging in beleid of uitvoering. **Vraag:** Wat is de reden voor deze daling van circa € 88.000? Welke evenementen of activiteiten worden vanaf 2027 niet meer (of minder) gesubsidieerd, of zijn deze middelen naar een andere activiteit overgeheveld?	*In 2026 is een incidentele toevoeging gedaan aan de begroting van €88.000 conform amendement A-25-27, aangenomen door de gemeenteraad op 04-11-2025 bij de begrotingsbehandeling 2026. Uitvoering van dit amendement vindt plaats in 2026. Deze incidentele €88.000 was niet bedoeld voor subsidiëring van evenementen. Vanaf 2027 is er dus niet minder budget beschikbaar voor subsidiering van evenementen of activiteiten.*
CDA	49–50	Vitale winkelcentra (4.220.02)	**14. Cofinanciering centrummanagement** **Inleiding:** Na Borculo hebben ook Ruurlo en Neede een centrummanager; Borculo zoekt een vervanger en Eibergen wil er ook een. Ondernemers vragen de gemeente om cofinanciering. In de	*Er is uitvoerig contact geweest met zowel de Bedrijvenkring Berkelland als de lokale ondernemersverenigingen (via het Voorzittersoverleg) over het centrummanagement en de financiering hiervan. De gemeente draagt op dit moment niet bij aan het centrummanagement. De gemeentelijke bijdrage valt namelijk niet binnen eerder vastgesteld beleid en geldende regels. Ook is er geen goedgekeurd budget. Via het collegeprogramma en de daarmee samenhangende eerste herziening van de begroting 2027 zal aan de gemeenteraad een voorstel worden voorgelegd.*

			begroting is hiervoor geen specifieke post te vinden; voor 4.220.02 is € 35.000 aan lasten geraamd. **Vraag:** Is er contact geweest met de Bedrijvenkring Berkelland of ondernemersverenigingen over cofinanciering van centrummanagement, en zijn daarbij nog andere wensen genoemd waarvoor geld of ambtelijke capaciteit nodig is? Om welk totaalbedrag gaat het voor alle kernen samen? Is er beleid of een subsidieregeling nodig om deze middelen te verstrekken, of kan dat met een raadsbesluit binnen bestaande kaders?	*De Bedrijvenkring Berkelland stelt de volgende opzet voor de co-financiering voor: De totale begroting voor centrummanagement bedraagt voor de jaren 2027, 2028 en 2029 € 12.000, - per jaar per kern (Borculo, Eibergen, Neede en Ruurlo), in totaal een jaarlijks bedrag van € 48.000,-.* *De Bedrijvenkring Berkelland wil per jaar € 12.000, - voor haar rekening nemen. De lokale ondernemersverenigingen dragen in dat voorstel eveneens € 12.000, - bij. De bijdragen zijn reeds toegezegd door de Bedrijvenkring Berkelland en alle lokale ondernemersverenigingen.* *Het in cofinanciering deelnemen aan centrummanagement zou de gemeente Berkelland voor de duur van 3 jaar een bedrag kosten van € 6.000, - per kern per jaar (Borculo, Eibergen, Neede en Ruurlo). Het zou voor de gemeente Berkelland gaan om een totaalbedrag van € 24.000 per jaar, dus in totaal € 72.000 over de looptijd van 3 jaar. Zo mogelijk te beginnen in het jaar 2027.*
CDA	86	Weerstandsvermogen en risicobeheersing, kengetal belastingcapaciteit	**15. Daling belastingcapaciteit** **Inleiding:** De belastingcapaciteit daalt van 107,01% (begroting 2026) naar 98,19% in 2027 en 99,52% in 2028–2030. Dat is een daling van bijna 9 procentpunt, terwijl de woonlasten in 2027 stijgen (onder meer afvalstoffen- en rioolheffing). **Vraag:** Hoe is deze daling te verklaren ? In voorgaande rapportages stonden nog percentages ruim boven de 105%.	*In de berekening van het kengetal belastingcapaciteit is een van de onderdelen de gemiddelde landelijke woonlasten voor een gezin in het laatst bekende begrotingsjaar. De ontwikkeling van dit bedrag zorgt voor de daling. Onze lasten stijgen minder hard dan het landelijk gemiddelde.*
CDA	97–98	Financiering,	**16. Herfinanciering lening van € 10 miljoen**	*De rente voor deze lening stijgt in onze begroting van 0,5% naar 4%. De keuze voor 4% is een inschatting. De rente fluctueert per dag. De rentelasten zijn volledig verwerkt in de meerjarenbegroting. Voor 2028 is deels rekening gehouden met extra*

		rentelasten	**Inleiding:** In 2027 wordt een BNG-lening van € 10 miljoen (5 jaar, 0,5%) afgelost en een nieuwe lening van € 10 miljoen aangetrokken (10 jaar lineair, 4,0%). Dat betekent in het eerste jaar circa € 350.000 extra rente. Totaal is € 1.560.044 aan rentelasten begroot. De verwachte 10-jaarsrente per 1-1-2027 is volgens de paragraaf 3,26%. **Vraag:** Klopt het dat de rente op deze € 10 miljoen stijgt van 0,5% naar 4,0%, en zijn de extra rentelasten volledig in de begroting en meerjarenraming verwerkt? Waarom is met 4,0% gerekend, terwijl de verwachte 10-jaarsrente 3,26% is? En hoe zijn de rentelasten van de verdere financieringsbehoefte voor de geplande investeringen 2028–2030 geraamd?	*lasten. Vanwege de onzekerheid over uitvoeringssnelheid van investeringen denken we daar vooralsnog voldoende aan te hebben.*
CDA	113 (en 5, 110)	Meerjaren balansprognose	**17. Nog te bestemmen resultaat 2026 in de balansprognose** **Inleiding:** In de balansprognose staat eind 2026 een nog te bestemmen resultaat van 1.361. Het resultaat 2026 na de bestuursrapportage is volgens het overzicht op blz. 5 en 110 echter 2.914. Ook is eind 2027 geen resultaat opgenomen, terwijl de	*Bij het opstellen van de balans voor 2026 zijn we uitgegaan van het resultaat op peildatum 1 augustus. Voor 2027 is het resultaat onterecht niet meegenomen. Voor een nog betere balansprognose zullen wij met ingang van de begroting 2028 de resultaten van de begrotingen wel (meerjarig) gaan verwerken. Dit aandachtspunt is in het proces voor de werkzaamheden van de begroting vastgelegd.*

			begroting 2027 sluit met een positief saldo van 1.435. **Vraag:** Waardoor ontstaat het verschil tussen 1.361 en 2.914: is hier sprake van een omissie of zit er een verklaring achter (bijvoorbeeld een al bestemd deel)? Waarom is het begrotingssaldo 2027 niet als resultaat in de balansprognose zichtbaar?	
CDA	80	Lokale heffingen, rioolheffing	**18. Passage riolering verwijst naar afval** **Inleiding:** In de toelichting op de rioolheffing staat: "In het programma Ruimte, wonen en energie ziet u bij riolering een overdekking staan. Dit komt doordat een gedeelte van de lasten voor afval bij doorbelastingen en reserves staat." Deze zin is vrijwel gelijk aan de passage bij de afvalstoffenheffing (blz. 79) en lijkt gekopieerd zonder volledige aanpassing. Ook staat er "van van het invoeren". **Vraag:** Kan het college bevestigen dat hier "riolering" in plaats van "afval" bedoeld is, en dat de toelichting verder inhoudelijk klopt voor de rioolheffing (welke lasten van riolering staan bij doorbelastingen en reserves)?	*Dit kunnen we bevestigen.*

CDA	1&2	2.2 en 2.4	**19. Vervangingsinvesteringen** a. Kan het college toelichten hoe de voorgestelde vervangingsinvesteringen van €450.000 voor meubilair en €382.000 voor materieel zijn opgebouwd en welke noodzaak aan deze investeringen ten grondslag ligt? b. In hoeverre is bij deze investeringen rekening gehouden met de feitelijke benutting van de huidige capaciteit en de verwachte toekomstige behoefte, waaronder bij het meubilair de ontwikkeling van hybride werken? c. Welke alternatieven voor vervanging in eigen beheer zijn bij deze investeringen afgewogen, zoals het verminderen van capaciteit, huur of lease, samenwerking met andere gemeenten of organisaties, dan wel uitbesteding? d. Op welke wijze heeft het college vastgesteld dat de voorgestelde investeringen, mede ten opzichte van deze alternatieven, de meest doelmatige keuze zijn? e. Welke uitgangspunten hanteert het college bij vervangingsinvesteringen	A. *(Materieel)Vervangingsinvesteringen zijn opgebouwd op basis van het totale 'wagenpark' en de daarbij behorende technische afschrijving van het materieel. Dit is vormgegeven in het Vervangingsplan voertuigen en materialen buitendienst. De afgesproken werkafspraken kunnen niet worden nagekomen zonder investeringen.* *Meubilair betreft gefaseerde vervanging 320 bureaus + stoelen en o.a. vergadermeubilair. Hier was nooit budget voor, waardoor er veel defect meubilair aanwezig is.* B. *(Materieel) Op basis van de werkzaamheden en daarbij behorend personeel is het 'wagenpark' opgebouwd. Indien een voertuig technisch 'op' is, dan wordt deze vanuit de vervangingsinvestering vervangen.* *Voor meubilair gaan we al uit van flexibele werkplekken. Dus minder werkplekken dan medewerkers. En we kiezen voor ergonomisch goed en snel instelbaar meubilair dat bijdraagt flexibel werken.* C. *(Materieel) In 2019 heeft het college ingestemd met de doorontwikkeling van de buitendienst naar een robuuste en samenlevingsgerichte organisatie. Daarin is vermeld dat de buitendienst de arbeidscapaciteit heeft om alle huidige taken uit te voeren. Het 'wagenpark' is daarop afgestemd. Huur of lease wordt gezien de kosten enkel toegepast bij uitval van voertuigen. Omringende gemeenten hebben geen eigen buitendienst (m.u.v. Bronckhorst).* *Bij meubilair niet van toepassing* D. *(Materieel) In het Vervangingsplan voertuigen en materialen buitendienst is het proces omschreven in de specifieke beoordeling om over te gaan tot vervangingen.* E. *(Materieel) Het 'wagenpark' is afgestemd op het plan doorontwikkeling buitendienst. Daarin is meegenomen de werkzaamheden waar mogelijk zelf uit te voeren.*

			voor de afweging tussen eigen bezit en uitvoering enerzijds en samenwerking, huur/lease of uitbesteding anderzijds, en hoe zijn deze uitgangspunten bij de twee genoemde investeringen toegepast?	